

«Krav: Forpliktelseserklæring fra behandlingsanlegg må vedlegges tilbudet»

=

Nødvendig eller smart?

12. november 2019
v/advokat Trine Friberg

«Rettslig bakteppe»

Kvalifikasjonskr
av

- Kvalifikasjonsvurderingen:
  - Er leverandøren egnet?

Tildelingskriteri
er

- Tildelingsvurderingen:
  - Rangere tilbudene, ikke leverandørene

Kravspesifikasjonen :

- Hvilket behov anskaffelsen skal dekke, og hvilke krav som er satt for at behovet skal dekkes
- Det er ikke nødvendig at tilbyder beskriver at kravene vil bli oppfylt, eller hvordan, med mindre det er satt krav om det, og/eller dette har betydning for temaene under tildelingskriteriene, ref. kontraktsbestemmelser om konsekvenser ved kontraktsbrudd
- Eks. fra veilederen til Avfall Norge:
  - 3.1 Behandlingsanlegg
  - Anlegget eller anleggene skal ha kapasitet til å behandle det gitte avfallet
  - Beskrivelse av krav til behandling av avfallet, for eksempel at det skal behandles i et biogassanlegg
  - Krav om at alle relevante tillatelser innehas og regelverk skal overholdes for den relevante avfallstypen (utslippstillatelsen, animalsk biproduktregelverk, godkjenning for rett kategori osv.).

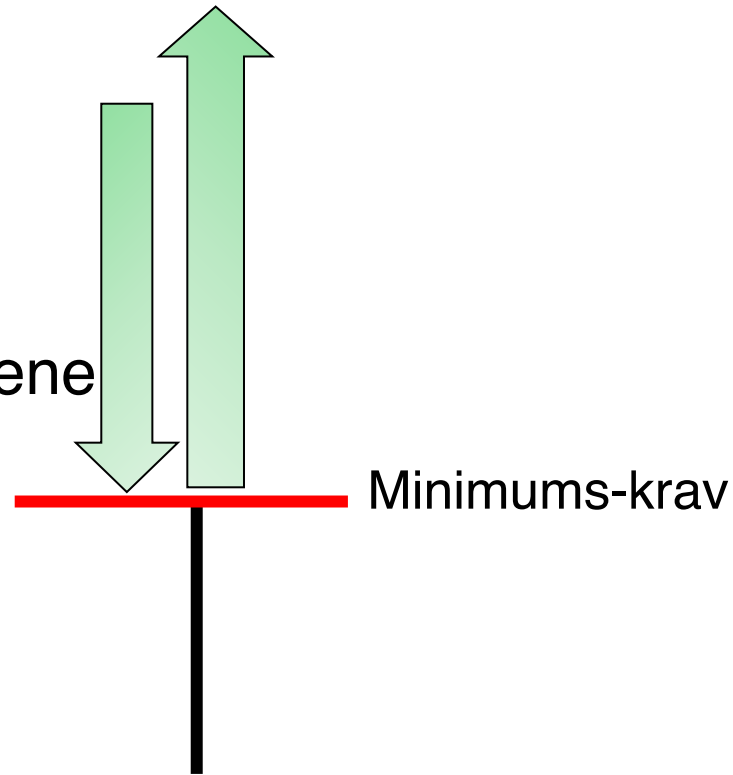
Tildelingskriterier:

- Forhold som utgjør en relevant **merverdi** for oppdragsgiver, men som ikke er absolutte for å dekke behovet
  - Eks. transportavstand mlm mottakssted og behandlingsanlegget som et tema under miljø

Tema for tildelingskriteriene:

- Grader av kravoppfyllelse;
oppfyllelse utover minstekravene
- Oppfyllelse av «bør-krav»

Del III ESPD

Egenerklæringsskjema

Valgte leverandør

§ 17-1

Foreløpig bevis:

- Oppfyller kvalifikasjonskravene
- Ingen avvisningsgrunner

Obligatorisk å bruke

Dokumentere

Før tildeling av kontrakten skal oppdragsgiveren kreve at den valgte leverandøren **straks** leverer oppdaterte dokumentasjonsbevis

Kan støtte seg på kapasiteten til andre foretak for oppfyllelse av kvalifikasjonskrav

Del III - § 16-10

(1) En leverandør kan for en bestemt kontrakt støtte seg på kapasiteten til andre virksomheter for å oppfylle kravene til økonomisk og finansiell kapasitet, jf. § 16-3, og tekniske og faglige kvalifikasjoner, jf. § 16-5. Dette gjelder uavhengig av den rettslige forbindelsen mellom dem.

*(2) Dersom en leverandør støtter seg på kapasiteten til andre virksomheter, skal han **dokumentere at han råder over** de nødvendige ressursene, for eksempel ved å fremlegge en forpliktelseserklæring fra disse virksomhetene.*

VEDLEGG....FORPLIKTELSESERKLÆRING

Forpliktende erklæring fra: (virksomheten tilbyder støtter seg på):
Firma:
Organisasjonsnummer:
Adresse:
Postnummer, sted:
Land:
Til fordel for tilbyder:
Firma:
Organisasjonsnummer:
Adresse:
Postnummer, sted:
Land:

Det bekreftes med dette at .....forplikter seg til å stille nødvendig kapasitet til disposisjon for tilbyder ..... i det omfang det er nødvendig for å oppfylle tilbyder .....sine kontraktsforpliktelser ved evt. tildeling av kontrakt etter avholdt anbudskonkurranse om transport og forbrenning av restavfall i Åfjord kommune.

.....

Og omfatter følgende arbeid/forpliktelser:

Undertegnede er innforstått med følgende:

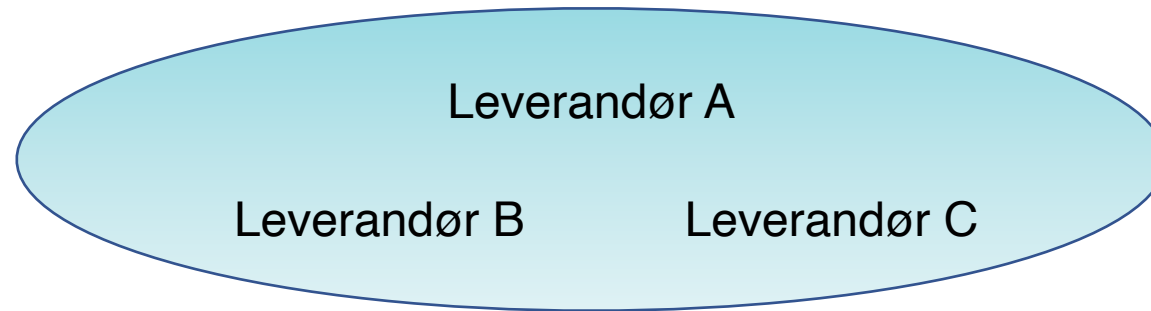
Dersom leverandøren støtter seg på vår kapasitet for å oppfylle kravene til kompetanse/relevant erfaring, jf. konkurransegrunnlagets pkt. 5.2.4 vil vi utføre tjenestene/arbeidene som krever slike kvalifikasjoner

_____
Daglig leder (sign.)
(Virksomheten tilbyder støtter seg på)

_____
Sted/dato:

Kan støtte seg på deltakere ved felles tilbud

(7) Leverandører som deltar i fellesskap, jf. § 16-11, kan støtte seg på kapasiteten til deltakerne i fellesskapet samt andre virksomheter.

NB! Separate ESPD

§ 17-1

«6) Dersom en leverandør støtter seg på kapasiteten til andre virksomheter, skal virksomhetene levere separate egenerklæringer. Dersom flere leverandører deltar i konkurransen i fellesskap, skal de deltakende leverandørene levere separate egenerklæringer.»

C: OPPLYSNINGER OM STØTTE FRA ANDRE VIRKSOMHETER ▼

Støtter leverandør seg på andre virksomheters kapasitet for å oppfylle kvalifikasjonskravene i del IV og eventuelle kriterier og regler fastsatt i del V nedenfor?

☒ Ja ☐ Nei

Vennligst legg ved et eget ESPD-skjema med opplysningene som etterspørres i avsnitt A og B i denne del og del III for hver av de aktuelle virksomhetene. ESPDene skal være tilbørlig utfylt og underskrevet av de aktuelle virksomhetene. Legg merke til at dette også bør omfatte teknikere eller tekniske organer som ikke direkte tilhører leverandørens virksomhet, særlig de som er ansvarlige for kvalitetskontrollen og, hvis det dreier seg om offentlige bygge- og anleggskontrakter, de teknikere eller tekniske organer som leverandøren kan råde over til utførelsen av arbeidet. I den grad det er relevant for den eller de spesifikke kapasiteter som leverandøren støtter seg på, skal opplysningene i del IV og V angis for hver av de aktuelle virksomhetene. F.eks. for tekniske organer som deltar i kvalitetskontroll: del IV, avsnitt C, punkt 3.

Må det gis opplysninger om UL dersom man ikke støtter seg på ULs kapasitet?

§ 19-2. Bruk av underleverandører

1) Oppdragsgiveren **kan** kreve at leverandøren angir i tilbudet **hvilke deler** av kontrakten han **planlegger** at underleverandører skal utføre, og **hvilke underleverandører** han **planlegger** å bruke. Bruk av underleverandører har ikke betydning for leverandørens kontraktsansvar overfor oppdragsgiveren.

D: Opplysninger om underleverandører som leverandøren ikke støtter seg på▼

(Dette avsnitt fylles bare ut hvis oppdragsgiver uttrykkelig ber om opplysningene)

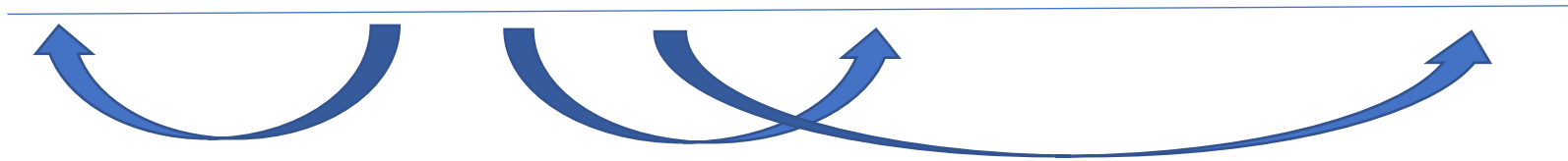
Har leverandøren til hensikt å bruke underleverandør til å oppfylle kontrakten?

☒ Ja ☐ Nei

Hvis ja og dersom er kjent, angis de foreslåtte underleverandører:

Hvilket tidspunkt skal legges til grunn for kvalifikasjonsvurderingen?

a)Pr tilbudsfrist   b)Pr forespørsel/oversendelse   c) Pr tildelingsbeslutning   d)Pr kontraktsinngåelse/oppstart?

- Må dokumentasjonen vise at kvalifikasjonskravet var oppfylt pr tilbudsfrist, eller er det tilstrekkelig å dokumentere at kravet er oppfylt pr forespørsel, alternativt senest før tildelingsbeslutning eller pr kontraktsinngåelse?
- Er det et krav at dokumentasjonen kunne ha vært fremlagt pr tilbudsfrist?

Tidspunktet for vurderingen

KOFAs avgjørelse 2. mars 2018 i sakene 2018/30 og 2018/86:

«(51) Som klagenemnda har lagt til grunn i tidligere avgjørelser, er **hovedregelen** at kvalifikasjonskravene bedømmes på bakgrunn av de kvalifikasjonene som leverandørene har dokumentert at foreligger på **søknads- eller tilbudstidspunktet**. Se i denne retning klagenemndas avgjørelse i sak 2009/283 avsnitt 26 med videre henvisninger. Noen kvalifikasjonskrav er **utformet slik at de legger opp til en senere oppfyllelse**, men slik forstår ikke klagenemnda kvalifikasjonskravet i denne saken..»

Ergo; Med mindre annet uttrykkelig er sagt, så må krav om eks. kapasitet være dokumentert oppfylt pr tilbudsfrist; dokumentasjonen må vise at tilbyder hadde nødvendig kapasitet pr tilbudsfrist

FOA § 23-5 - Avklaringsadgangen

- Forutsetter at innhenting av dokumentasjonen i ettertid ikke innebærer en «*forbedring*» av tilbudet
- Kan derfor ikke innhente en forpliktelseserklæring fra et foretak tilbyder ikke har navngitt/omtalt i tilbudet
- KOFA sak 2017/75, fra 13. april 2018
  - KOFA la til grunn at valgte leverandør, etter tilbudsfristens utløp og foranlediget av innklagedes forespørsel, **knyttet til seg en underleverandør som ikke inngikk i det opprinnelige tilbudet**, for å tilfredsstille kvalifikasjonskravet om teknisk godkjenning. Derfor ulovlig.
- KOFA 2018/1, fra 1. februar 2019
  - Fremgikk at valgte leverandør ville støtte seg på aktuelle selskap, og kunne derfor innhente forpliktelseserklæring i ettertid
  - Anskaffelsen var en åpen tilbudskonkurranse etter del II, men KOFA uttalte: "*En slik adgang til å be leverandørene om å utfylle eller ettersende mottatte opplysninger, har innklagede også etter forskriften del III § 23-5.*"

«Krav: Forpliktelseserklæring fra behandlingsanlegg må vedlegges tilbudet»

=

Nødvendig eller smart?

Svaret vil avhenge av valg av kvalifikasjons- og dokumentasjonskrav

Eksempel 1

Kvalifikasjonskrav	Dokumentasjon – bevis for at det stilte kravet er oppfylt
• Leverandøren skal ha gjennomføringsevne og kapasitet.	• Redegjørelse for de transportmidler, behandlingsanlegg, redskaper, maskiner, verktøy, materiell eller teknisk utstyr som leverandøren disponerer over til gjennomføring av kontrakten/oppdraget. • Tilbyder skal hvis han er avhengig av andre foretaks kapasitet dokumentere at den vil ha rådighet over de nødvendige ressursene. Dette kan dokumenteres med en forpliktelseserklæring om dette fra disse foretakene

Leses i lys av dok.kravene og beskrivelse/krav i konkurransegrunnlaget for øvrig, typisk opplysninger avfallsfraksjoner og mengder

Krav om rådighet gj. uavhengig av om sagt uttrykkelig, jf. FOA § 16-10

Eksempel 2

Kvalifikasjonskrav	Dokumentasjon – bevis for at det stilte kravet er oppfylt
Leverandøren skal ha tilstrekkelig gjennomføringsevne for å utføre kontrakten	Leverandøren skal angi: • de kjøretøy (antall og type), • hvilke(t) behandlingsanlegg/-kapasitet for restavfall som leverandøren råder over til å utføre kontrakten (merk at dersom det ikke er leverandøren selv som eier kjøretøyene eller behandlingsanlegget, må det også vedlegges forpliktelseserklæring og ESPD-skjema fra eier jf. punkt 3.6)

Krav om kapasitet kan skape utfordringer...

Eks. KOFA-2011-203: Statkraft Varme AS – Renholdsverket AS

Kvalifikasjonskrav: «*tilstrekkelig*» eller «*tilfredsstillende*» ordinær kapasitet og reservekapasitet til å håndtere mottak, transport, og behandling av ca. 40 000 tonn restavfall pr år

Dokumentasjonskrav: «*beskrivelse*» og en evt. «*garanti*» for dette

- 156) *Når det gjelder den generelle beskrivelsen hva gjelder Vattenfall fremgår det av tilbudet at forbrenningsanlegget har en kapasitet på 360 000 tonn per år. Det fremgår ikke hvor stor del av denne oppgitte kapasitet som er tilgjengelig for mottak av 40 000 tonn restavfall fra Trondheim under den aktuelle kontrakt. Valgte leverandør har heller ikke vedlagt dokumentasjon på hvilke kontrakter som per tiden foreligger for anlegget i Vattenfall. På denne bakgrunn kan nemnda ikke se at valgte leverandør har dokumentert å ha rådighet over tilstrekkelig kapasitet ved behandlingsanlegget*

Hva hvis det kun er stilt krav om erfaring?

Eksempel 1

Kvalifikasjonskrav	Dokumentasjon – bevis for at det stilte kravet er oppfylt
• Leverandøren skal ha erfaring med tilsvarende oppdrag, gjennomført siste tre år. • Med tilsvarende oppdrag menes kontrakter om omlasting, transport og behandling av restavfall av tilsvarende omfang som aktuelle kontrakt	• Referanser fra tilsvarende oppdrag siste 3 år. Må inneholde opplysninger om oppdragsgiver, periode, type avfall, beskrivelse av tjenesten og omfang. •

Vil gjelde uavhengig av presiseringen, med mindre det er foretatt en avgrensning, eller behandling av avfallet fremstår som en bagatellmessig oppgave, ref. neste lysbilde.

Hva hvis behandling av avfallet utgjør en begrenset del av oppdraget?

Eks. KOFA 2014/81 –22.10.2014

- Statens vegvesen Region vest – Risa AS
- Konkurransen om utvidelse av riksveg
- Kvalifikasjonskrav: Krav til erfaring fra tilsvarende oppdrag
- Klager dokumenterte ikke egen erfaring med betongarbeider, eller å ha rådighet over underleverandører som hadde erfaring med betongarbeider.
- Valgte leverandør hadde ikke dokumentert egen erfaring med asfaltarbeider

KOFA:

- Naturlig forståelse – i mangel av andre holdepunkter – er at erfaringen må dekke alle «sentrale områder» kontrakten dekker.
- Asfaltarbeid var ikke nevnt blant konkurransens hovedmengder, mens betong var viet en sentral plass
- Ergo – avvisningen av Risa var rettmessig, og manglende avvisning av valgte leverandør var ikke et regelbrudd

Men, hvordan skal kravet forstås?

Kvalifikasjonskrav	Dokumentasjon – bevis for at det stilte kravet er oppfylt
Leverandøren skal selv ha erfaring med utførelse av tilsvarende oppdrag. Med tilsvarende oppdrag menes kontrakter om omlasting, transport og behandling av restavfall av tilsvarende omfang som aktuelle kontrakt Eller: Leverandøren skal ha erfaring med lignende oppdrag som ansvarlig kontraktspart. Med lignende oppdrag menes	- Referanser fra tilsvarende oppdrag siste 3 år. Må inneholde opplysninger om oppdragsgiver, periode, type avfall, beskrivelse av tjenesten og omfang. - Tilbyder skal hvis han er avhengig av andre foretaks erfaring dokumentere at den vil ha rådighet over de nødvendige ressursene. Dette kan dokumenteres med en forpliktelseserklæring om dette fra disse foretakene

Eks. fra veilederen til Avfall Norge

Kvalifikasjonskrav	Dokumentasjon – bevis for at det stilte kravet er oppfylt
Leverandøren skal ha erfaring fra tilsvarende oppdrag.	Referanser fra tilsvarende oppdrag siste 3 år. Må inneholde opplysninger om oppdragsgiver, periode, type avfall, beskrivelse av tjenesten og omfang. Bruk av eventuelle underleverandører skal oppgis, både hva underleverandørene har gjort og omfang

Hvorfor?

Eksempel 2 – Både krav om erfaring og gjennomføringsevne ?

Selv?

Kvalifikasjonskrav	Dokumentasjon – bevis for at det stilte kravet er oppfylt
1. Leverandøren skal ha erfaring med denne type leveranser 2. Leverandøren skal ha tilstrekkelig gjennomføringsevne for å utføre kontrakten	Beskrivelse av leverandørens mest relevante oppdrag i løpet av de siste tre årene. Beskrivelsen bør inkludere angivelse av oppdragets verdi, tidspunkt og mottaker (navn, telefon og e-post.) Leverandøren skal angi: • de kjøretøy (antall og type), • hvilke(t) behandlingsanlegg/-kapasitet for restavfall som leverandøren råder over til å utføre kontrakten (merk at dersom det ikke er leverandøren selv som eier kjøretøyene eller behandlingsanlegget, må det også vedlegges forpliktelserklæring og ESPD-skjema fra eier jf. punkt 3.6)

Selv?

Kvalifikasjonskrav	Dokumentasjon – bevis for at det stilte kravet er oppfylt
Leverandøren evt. med støtte fra underleverandør(er), skal ha relevant erfaring og kompetanse fra tilsvarende oppdrag, samt tilgang til tilfredsstillende kapasitet for å gjennomføre kontrakten.	Beskrivelse av leverandørens mest relevante oppdrag i løpet av de siste tre årene. Beskrivelsen bør inkludere angivelse av oppdragets verdi, tidspunkt og mottaker (navn, telefon og e-post.) Evt. signert bekreftelse fra evt. underleverandører innen transport og/eller sluttbehandling om tilgjengelig kapasitet

Fasit

Hvis det er naturlig å forstå kravet slik at leverandøren selv må ha erfaring med «tilsvarende/lignende oppdrag»,
og

- det ikke er avgrenset mot erfaring med behandling av avfall, og
- det dreier seg om en sentral oppgave

så må dokumentasjon for rådighet over valgt behandlingsanlegg fremlegges, med mindre tilbyder har eget behandlingsanlegg.

Råd: Det er lurt å klargjøre!

Kvalifikasjonskrav	Dokumentasjon – bevis for at det stilte kravet er oppfylt
• Leverandøren skal selv ha erfaring med tilsvarende oppdrag, gjennomført siste tre år. • Med tilsvarende oppdrag menes kontrakter om omlasting, transport og behandling av restavfall av tilsvarende omfang som aktuelle kontrakt	• Referanser fra tilsvarende oppdrag siste 3 år. Må inneholde opplysninger om oppdragsgiver, periode, type avfall, beskrivelse av tjenesten og omfang. • Tilbyder skal hvis han er avhengig av andre foretaks erfaring dokumentere at den vil ha rådighet over de nødvendige ressursene. Dette kan dokumenteres med en forpliktelseserklæring om dette fra disse foretakene •

Ad «hvis han er avhengig av»

KOFA 2014/81 –22.10.2014:

«(56) Det er ikke bestridt at valgte leverandør ville utføre deler av oppdraget ved underleverandører, og at valgte leverandør ikke hadde dokumentert rådighet over disse. Men dersom valgte leverandør selv oppfylte kravet om erfaring fra arbeid av samme art og vanskelighetsgrad, må tilbyderens anses som kvalifisert på dette grunnlag. Det er isåfall ikke påkrevd med forpliktelseserklæring fra underleverandører, selv om leverandøren planlegger å benytte seg av underleverandører for deler av kontrakten, jf.sak2012/248 premiss(38)og 2011/330 premiss(74).»

Oppsummering – Nødvendig å kreve forpliktelseserklæring?

- JA, hvis det er nødvendig å støtte seg på behandlingsanleggets ressurser for oppfyllelse av kvalifikasjonskravene
- Om det er nødvendig å støtte seg på behandlingsanleggets ressurser for oppfyllelse av kvalifikasjonskrav avhenger av hvordan kvalifikasjons-/dokumentasjonskravet er utformet, og av om tilbyder selv har eget behandlingsanlegg
- Kravet bør derfor ikke utformes som et absolutt krav om å fremlegge forpliktelseserklæring fra behandlingsanlegget
- Det bør klargjøres hvordan selve kvalifikasjonskravet skal forstås hva gjelder krav knyttet til erfaring og kapasitet opp mot den delen av oppdraget som gjelder behandling
- Det bør også klargjøres at det er nødvendig å fremlegge forpliktelseserklæring (evt. annen dokumentasjon) dersom tilbyder er avhengig av å støtte seg på andre foretak

- Det er ikke nødvendig å stille krav om at forpliktelseserklæringen (eller annen dokumentasjon) vedlegges tilbudet, ref. reglene om ESPD
- Det er ikke nødvendig å stille krav om at innstilte leverandør dokumenterer at de rådde over ressursene pr tilbudsfrist, ref. muligheten til å åpne opp for at det er tilstrekkelig å dokumentere at kravet er oppfylt pr forespørsel, alternativt senest pr kontraktsinngåelse.
- Ved valg av senest pr kontraktsinngåelse, bør det fremgå i konkurransegrunnlaget og tildelingsbrevet at tildelingsbeslutningen vil bli omgjort, dersom det pr kontraktsinngåelse ikke er dokumenter, og at kvalifikasjonsdokumentasjonen da vil bli etterspurt fra tilbyderer rangert som nr.2.

Oppsummering – Smart?

- Om det er nødvendig/hensiktsmessig å stille krav om kapasitet hva gjelder behandling av avfallet under kvalifikasjonskravene er underlagt oppdragsgivers innkjøpsfaglige skjønn
- Tilsvarende gjelder krav om erfaring, herunder om det er tilstrekkelig å vise til erfaring som ansvarlig kontraktspart
- Bør vurderes opp mot følgende spørsmål:
  - I hvilken grad begrenser kravet konkurransen?
  - I hvilken grad virker kravet prisdrivende?
  - Er kravet forholdsmessig vurdert opp mot aktuelle fraksjonsmengder?
  - Hvor nødvendig er kravet i lys av hensikten, jf. muligheten til å skjerpe krav knyttet til erfaring under kvalifikasjonskravene (positive referanser), samt kontraktsbruddsreglene, herunder eksempelvis muligheten for mulkt

LOA § 4. Grunnleggende prinsipper

Konkurranse

Likebehandling

Etterprøvbarehet

Forutberegnelighet

Forholdsmessighet

TAKK FOR MEG!

Trine Friberg

E-post: friberg@wla.no

Mobil: 47 48 91 49